

Vragen en antwoorden Slotbijeenkomst Pasgeld

Schetsboek Pasgeld – 15 juli 2021 (via Zoom)

Tijdens de slotbijeenkomst konden geïnteresseerden via Mentimeter vragen stellen na de verschillende presentaties. Hieronder staan de ingezonden vragen geclusterd naar onderwerp. Bekijk de opnamen van de slotbijeenkomst terug en lees het verslag op www.schetsboekpasgeld.nl.

Vragen over de participatie

1. **Wat vond u zelf van het participatieproces, sluiten de resultaten aan bij uw verwachtingen, wat heeft u vooral energie gegeven en wat zou u volgende keer liever anders willen aanpakken?**

Er is veel inzet en betrokkenheid getoond gedurende het participatieproces, zowel in de klankbordgroep, op het digitale platform www.schetsboekpasgeld.nl als tijdens fysieke bijeenkomsten zoals de Dag van Pasgeld. Dat heeft ook nieuwe inzichten en ideeën opgeleverd. Hoewel gedurende de coronaperiode is gebleken dat er een hoop digitaal georganiseerd kan worden, zouden we voor het vervolg graag zowel digitaal als meer fysiek met bewoners en andere belanghebbenden in gesprek gaan.

2. **Praktische vragen: waar kunnen we de presentaties terugvinden en hoe lang blijven ze beschikbaar?**

De presentaties en opnames daarvan zijn [hier](#) terug te vinden en blijven beschikbaar op het online platform schetsboekpasgeld.nl.

3. **In de enquêtes over Pasgeld-West en Pasgeld-Oost stonden in eerste instantie bij de meerkeuzevragen alleen verschillende bouwopties. De optie groen houden stond er niet bij. Later wel. Dan klopt de uitkomst toch niet meer?**

Bij de verwerking van de resultaten in het Schetsboek Pasgeld wordt hier rekening mee gehouden. In het Schetsboek Pasgeld wordt een voetnoot geplaatst bij de enquêteresultaten.

4. **Zijn de eerste enquêtes dan ook niet meegeteld?**

De enquêtes worden meegenomen, in het Schetsboek Pasgeld wordt een voetnoot geplaatst bij de enquêteresultaten over Pasgeld-West en Pasgeld-Oost.

5. **Komt er uit dit participatieproces een uitkomst waar de raad niet omheen kan of kunnen ze het gewoon naast zich neer leggen?**

In het participatietraject zijn ideeën en adviezen opgehaald, die als uitkomsten van het participatietraject worden samengevat in het 'Schetsboek Pasgeld in Potlood'. Het gaat niet om een eenduidig gezamenlijk advies: er zijn onderwerpen waar mensen van mening verschillen of andere ideeën over hebben. De resultaten van het participatietraject kunnen daarom niet als een samenhangend voorstel worden gezien, maar zijn suggesties, ideeën en bespiegelingen bij het voorstel dat (mede op basis van alle input) is samengesteld. Het Schetsboek in Potlood gaat samen met andere uitgevoerde verkenningen (zoals de maatschappelijke kosten-batenanalyse – zie verder) naar het College van Burgemeester en Wethouders en de Gemeenteraad. Zij zullen de uitkomsten van het participatieproces betrekken bij het maken van de eigen afweging voor het nemen van een besluit.

6. **Hebben jullie meer of minder participanten gehad dan verwacht?**

Er is hier van tevoren geen exacte inschatting over gedaan, de actieve bijdrage en het aantal deelnemers aan de participatie is naar tevredenheid.

7. **Is dit het eerste participatietraject dat de gemeente Rijswijk is gestart?**

Nee, de gemeente organiseert regelmatig participatietrajecten en -bijeenkomsten.

8. **Tijdens de Dag van Pasgeld werd in Pasgeld-Oost aan mensen de indruk gegeven alsof er al gebouwd zou worden. Onwaarheid, hoe zetten jullie dat recht?**

Op de Dag van Pasgeld zijn bij de stop van Pasgeld-Oost vier verschillende varianten gepresenteerd: (1) geen bebouwing, (2) ca. 100 woningen, (3) ca. 150 woningen en (4) ca.

200 woningen. Deze varianten zijn doorgerekend in een maatschappelijke kosten-batenanalyse. Het college en de gemeenteraad moeten nog een besluit nemen over wat er gaat gebeuren in Pasgeld-Oost.

9. Pasgeld Natuurlijk is vervangen door een klankbordgroep, hoeveel participatie?

De Klankbordgroep Pasgeld bestaat uit een vertegenwoordiging van:

- *Direct omwonenden (Pasgeld-Oost), waaronder vertegenwoordiging van de werkgroep Pasgeld Natuurlijk*
- *Overige (toekomstige) bewoners RijswijkBuiten*
- *Bewoners Rijswijk*
- *Ondernemers*
- *Vertegenwoordigers belangenorganisaties*

Daarmee worden in de klankbordgroep alle verschillende belangen vertegenwoordigd.

10. Hoe eerlijk is het om aan kinderen te vragen een droomhuis te tekenen? Als niet bouwen ook een optie is?

Het doel van het kinderschetsboek Pasgeld en de workshops op twee scholen in RijswijkBuiten is onder andere kinderen kennis te laten maken met gebiedsontwikkeling en ze vanuit hun ogen mee te laten denken over het ontwerpen van de wijk RijswijkBuiten.

11. Ik krijg geluiden van mensen in de nieuwbouwwijk dat er te weinig speeltuinen zijn. Is dit ook naar voren gekomen?

Hierover hebben we inderdaad reacties ontvangen. Bijvoorbeeld dat de druk op bestaande speelvoorzieningen in de Drassige Driehoek steeds meer toeneemt nu RijswijkBuiten groeit. In de uitwerking van de plannen voor Pasgeld zal dit nadrukkelijk worden meegenomen. Hier liggen kansen om nieuwe speelgelegenheden toe te voegen.

12. Hoe wordt planvariant “Landschapspark Pasgeld” (ingediend door de werkgroep Pasgeld Natuurlijk) in het schetsboek verwerkt?

Het “Landschapspark Pasgeld” is een onderdeel van de opbrengst en daarmee van de uitkomsten van het participatietraject. Het wordt daarom als dusdanig in het Schetsboek Pasgeld opgenomen.

Vragen over het vervolgtraject

13. Gaan jullie na de zomer óók verder met: verbinding Elsenburgerbos-Wilhelminapark?

Na de zomer is het Elsenburgerbos één van de deelgebieden waar verder naar gekeken wordt, en ook een potentiële ecologische verbinding met het Wilhelminapark.

14. Gaat de participatie-overlegclub nog verder of is die ‘klaar’?

Na besluitvorming over de hoofdplanstructuur en de ontwikkelrichting voor Pasgeld-West en Pasgeld-Oost, geven we op compactere wijze vervolg aan de participatie. Afhankelijk van het thema en/of deelgebied wordt bepaald wie daarbij worden betrokken.

Vragen over de planontwikkeling

15. Verdwijnt de zijarm van de Vliet?

Ervan uitgaande dat hiermee de zijarm bij de Van Hardenbroeklaan wordt bedoeld, de waterloop langs de Pasgeldlaan, blijft deze behouden.

16. De oostwest-loper bevindt zich grotendeels op eigendom van TNO. Heeft de gemeente die grond al aangekocht?

Het klopt dat een deel van de gronden in eigendom is van TNO. Deels stonden daar vroeger bedrijfsgebouwen, die de afgelopen jaren zijn gesloopt. Het voorstel is deze voormalige bedrijfsgronden om te vormen tot een ecologisch parkgebied en zo meer openbaar groen te maken. De gemeente is hier al over in gesprek met TNO.

- 17. De Lange Kleiweg alleen voor lokaal verkeer zou geweldig zijn! Is al vaker geopperd maar viel telkens weer af. Hoe krijgen we het dit keer wel geregeld?**
Dit is een optie waarvan het effect op de verkeersbewegingen in het vervolgtraject wordt onderzocht. Als deze ingreep niet tot onoverkomelijke verkeersproblemen elders leidt, dan wordt het afwaarderen (lagere snelheid) en mogelijk knippen (zie vraag 19) van de Lange Kleiweg verder uitgewerkt en voorgesteld aan college en raad. Zij zullen uiteindelijk beslissen.
- 18. Kan in de planvorming óók aandacht worden geschonken aan snelheidsremmende maatregelen aan het Jaagpad (en niet alléén Lange Kleiweg)**
Dit moet nog nader onderzocht worden. We willen dit in overleg met bewoners uitwerken parallel aan de uitwerking van de plannen voor Pasgeld.
- 19. Super presentatie! Wat is een knip? Wat zijn daar de voorbeelden van?**
Een 'knip' op de Lange Kleiweg houdt in dat er vanaf een bepaald punt op de weg geen doorgaand (auto)verkeer mogelijk is, bijvoorbeeld door een paaltje of andere vorm van afsluiting. Met een knip neemt het doorgaande autoverkeer dat niet in het gebied hoeft te zijn op de Lange Kleiweg en in Pasgeld af. Op twee punten zou een knip gerealiseerd kunnen worden: op de Lange Kleiweg ter hoogte van de Parkloper of ter hoogte van de kruising met de Wateringseweg. Daarbij kan nog onderscheid gemaakt worden naar een knip voor al het autoverkeer, of alleen voor doorgaand verkeer en niet voor bestemmingsverkeer. Hulpdiensten, fietsers en mogelijk de bus kunnen natuurlijk wel altijd doorrijden, als dat wenselijk is. Een andere mogelijkheid is 'knippen', bijvoorbeeld door een (lagere) snelheidslimiet in te stellen voor autoverkeer en/of de Lange Kleiweg anders in te richten, met bijvoorbeeld smallere rijbanen, meer afslagen met rechts in de voorrang, andere bestrating, etc.
- 20. Ik zie veel rechte lijnen zoals de waterlijnen. Die wil je toch juist kronkelend zodat we minder droogte hebben?**
De getoonde (kaart)beelden tijdens de slotbijeenkomst zijn nog van een zeker abstractieniveau. Bij het ontwerp van de wijk is er aandacht voor de gehele wateromloop en klimaatadaptiviteit, bijvoorbeeld door het vertraagd afvoeren van water aan de hand van verschillende manieren van wateropvang. De insteek is in ieder geval om overal natuurvriendelijke oevers te maken, met meer geleidelijke en natuurlijke overgangen tussen land en water.
- 21. Ik hoor zeggen: snel afvoeren van water en opvangen piekbuien. Is er ook aandacht voor droogteproblematiek?**
Bij het ontwerp van de wijk is er veel aandacht voor het gehele watersysteem en klimaatadaptiviteit (zoals voorbereid zijn op meer en heftigere regenbuien maar ook droogte als gevolg van klimaatverandering). De insteek voor Pasgeld is het water alleen als het echt nodig is snel te kunnen afvoeren, om wateroverlast te voorkomen. In alle andere gevallen is het doel juist om water zo lang mogelijk in het gebied vast te houden. Om de druk op het watersysteem van de Zweth te beperken en om ook in te kunnen spelen op de droogteproblematiek.
- 22. Hoe wordt wateropvang verder geregeld als het slagenlandschap al gebruikt wordt voor wateropvang voor de verbreding van de A4?**
Wateropvang dient ook in de (woon)wijk zelf te worden gerealiseerd. Er komt - naast de verbreding van de sloten en natuurlijke oevers in het slagenlandschap - nog veel meer water op andere plekken in het gebied. Daar zal in de plannen ruimte voor worden gemaakt. Dit wordt uitgewerkt in een waterplan.
- 23. Je noemde concreet twee groene lopers van 50 tot 60 meter breed. Komt die breedte er zeker?**
Nee, de gepresenteerde plannen tijdens de slotbijeenkomst zijn een eerste ontwerpvoorstel en kunnen mogelijk nog wijzigen. De meegegeven maat van de Parkloper en de Bosloper komt voort uit de bestaande situatie en is gebaseerd op de loop van kabels en leidingen, van bestaande waterlopen, eigendomsgrenzen en bestaande groenclusters. Het ligt daarom ook

vanuit praktisch oogpunt voor de hand de gesuggereerde maatvoeringen aan te houden. De getoonde schetsen zijn echter nog geen stedenbouwkundige en landschappelijke maatplannen, maar een eerste globale visie. In de verdere uitwerking van de plannen zal nader onderzocht worden hoe we deze groenstructuren precies gaan inpassen en welke maat en vorm ze dan moeten gaan krijgen. Het is in deze fase dus nog een indicatie.

Vragen over woningbouw in Rijswijk

24. **Waarom houdt de gemeente zich niet aan zijn eigen woonvisie 2013?**

Op 11 mei 2021 heeft de gemeenteraad de actualisatie van de woonvisie 2015-2025 vastgesteld. De ontwikkeling van Pasgeld wordt volgens de hierin gestelde doelen uitgewerkt.

25. **We bouwen op moment binnen Rijswijk 40% boven quota. Hebben we nog meer huizen nodig?**

Er is een grote vraag naar woningen op dit moment en RijswijkBuiten voorziet niet alleen kwantitatief in een behoefte, maar ook kwalitatief. Het groen-stedelijke woonmilieu dat hier kan worden aangeboden, met ruimte voor grondgebonden woningen met een buitenruimte, is op weinig andere plekken in Rijswijk en de regio mogelijk.

26. **Opvallend was dat op één van de sheets het gebied 'Plaspoelpolder' op "n.t.b." stond. Waarom is dat en wanneer is daarover wél duidelijkheid?! Uitkomst daarvan lijkt nogal bepalend voor de bouwopgaven die aan andere gebieden worden gekoppeld.**

In In de Bogaard en het Havengebied komen naar verwachting bij elkaar ca. 5000 woningen. Voor (de rest van) de Plaspoelpolder is dit nog onzeker omdat het college en de raad hiervoor nog geen kaders hebben vastgesteld.

27. **Is er mogelijkheid voor zelfbouwkavels?**

De plannen zijn nog van een zeker abstractieniveau. Als er grote behoefte is aan zelfbouwkavels dan kan bij de verdere planuitwerking en planontwikkeling zorgvuldig gekeken worden of Pasgeld een bijdrage kan leveren aan deze behoefte. In deze fase is het echter nog niet bekend.

Vragen over de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA)

28. **Wat is een MKBA?**

De maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) is een beproefde methode die in Nederland sinds 2000 verplicht wordt ingezet voor grote rijksprojecten, maar ook door gemeenten veelvuldig wordt toegepast. In een MKBA worden de effecten op welvaart en welzijn van alternatieven (scenario's) tegen elkaar afgezet. Naast de financiële kosten en opbrengsten gaat het dan ook om effecten op bijvoorbeeld de omgeving (woongenot), (werk)geluk, recreatie/toerisme, gezondheid, veiligheid etc. In een MKBA worden ook deze zachtere waarden - voor zover mogelijk - in euro's uitgedrukt, zodat deze maatschappelijke effecten kunnen worden afgezet tegen de financiële kosten van een project of scenario. Er is een MKBA uitgevoerd voor Pasgeld-West en Pasgeld-Oost. De uitkomsten van hiervan zijn ondersteunend in de belangenafweging en besluitvorming door het college en de raad over de betreffende locatie(s).

29. **Kan ik meespreken over de opzet van de MKBA?**

Een van de kenmerken en spelregels die gelden voor elke MKBA is dat de effecten op welvaart en welzijn worden bepaald op landelijk schaalniveau. Daarmee is de methodiek van de MKBA landelijk bepaald. De MKBA is mede met de klankbordgroep opgezet en wordt nu afgerond.

30. **Waar is die opzet van de MKBA te vinden? En wie bepaalt de gewichten die aan de verschillende aspecten die in de MKBA worden gescoord, worden toegekend?**

De rapportage, waarin ook de methodiek en opzet wordt beschreven, is een onderdeel van de documenten die naar het college en de gemeenteraad gaan om een besluit te nemen.

31. Wanneer komen de uitkomsten van de MKBA beschikbaar en wie voert haar uit?

De rapportage is een onderdeel van de documenten die naar het college en de gemeenteraad gaan om een besluit te nemen. De exacte publicatiedatum is nog niet bekend. De MKBA wordt uitgevoerd door TwynstraGudde.

32. Wat betekent het dat “je kunt meelesen op de uitkomsten op de MKBA”?

Dit houdt in dat de uitkomsten van de MKBA openbaar worden. Zie ook vraag 29 en 30.

Vragen over groen

33. Worden bestaande oude bomen zoals die langs de Lange Kleiweg behouden?

De hoofdplanstructuur is gestoeld op een groenblauw raamwerk, dat de reeds aanwezige groengebieden met elkaar verbindt in combinatie met de in de huidige situatie aanwezige groenwaarden in de vorm van volgroeide bomen in de zone parallel aan de Lange Kleiweg. Het is de intentie om zo veel mogelijk van het bestaande waardevolle groen te behouden. Het voorstel zoals dat er nu ligt gaat daar ook vanuit en maakt dat mogelijk. In de uitwerking moeten we natuurlijk nog goed kijken of vervanging van groen soms niet wenselijk is, vanuit kwaliteit, ecologie, veiligheid, etc.

34. Fijn dat er groen wordt verbonden. Waarom niet die groene wegen langs de bestaande bewoners die in het groen willen blijven. Dus langs de rand van Pasgeld-Oost en de Van Hardenbroeklaan. Winwin.

Er is bij het voorstel voor de groenblauwe hoofdstructuur voor gekozen de Bosloper langs de Lange Kleiweg te positioneren, omdat daarmee een logische ecologische en recreatieve verbinding kan worden gemaakt tussen de Drassige Driehoek en Elsenburgerbos en ook het meeste van het bestaande, waardevolle groen wordt verbonden. Op deze plek is het groen ook voor de meeste mensen te zien en te gebruiken, omdat het midden in het gebied ligt. In de uitwerking van Pasgeld-Oost kan echter ook nog gekeken worden of een groene rand tussen het bestaande buurtschap en eventuele nieuwe woningen wenselijk en mogelijk is. Binnen de verschillende varianten voor Pasgeld-Oost is die mogelijkheid zeker nog aanwezig. Welke variant ook gekozen wordt, er zal altijd gekeken worden hoe zorgvuldig kan worden aangesloten op de woningen aan de Van Hardenbroeklaan. Daarbij moet ook goed rekening worden gehouden met de garages die nu tussen de achtertuinen van deze woningen en het gebied Pasgeld-Oost liggen. We willen voorkomen dat de achterzijden van deze garageboxen prominent in het zicht komen te liggen.

35. Aan de randen van Pasgeld komen enorm veel mensen wonen. Waar wordt het benodigde groen gerealiseerd om dat allemaal te compenseren en op te vangen?

Bij iedere nieuwe ontwikkeling van wonen in Rijswijk is er nadrukkelijk aandacht voor het toevoegen van groen in het plangebied zelf, ook bij stedelijke transformatieopgaven rond In de Bogaard en het Havenkwartier. Hier wordt nieuw groen gemaakt in de openbare ruimte, maar ook als binnentuinen en daktuinen. In Pasgeld wordt met de voorgestelde Parkloper en Bosloper en de voorgestelde buurtparken en buurttuinen in Pasgeld-West en Pasgeld-Oost ook nieuw (openbaar toegankelijk) groen toegevoegd. Samen met meer ruimte voor speelplekken. Daarnaast zal met de groei van Rijswijk (en de rest van de Randstad) ook het aantal gebruikers van de grotere groene parken en recreatiegebieden toenemen, zoals de Parkenzone. Om die reden wordt voorgesteld ook in deze grotere groengebieden een kwaliteitsimpuls te geven, zoals recent al in het Wilhelminapark is gedaan en nu ook wordt voorgesteld in Pasgeld.

36. Hoe behoud je het groene karakter van dit gebied met zo'n extreme bouwdichtheid?

De voorgestelde dichtheid in Pasgeld is iets meer dan in Parkrijk, omdat in Pasgeld de voorzieningen en stations van Rijswijk en Delft onder handbereik liggen. De dichtheid is echter aanzienlijk minder dan bijvoorbeeld in het Havenkwartier en In de Bogaard, of veel andere woonontwikkelingen in de regio. Rijswijk Buiten onderscheidt zich juist in de regio door het percentage grondgebonden woningen en het groene karakter. Het groene karakter van het

gebied krijgt vorm door stevige groenstructuren centraal te stellen in het gebied (Parkloper en Bosloper). Wandelend en fietsend door Pasgeld gaan deze groenzones daarom het beeld bepalen. Daarnaast wordt in de nieuwe woonbuurten zelf stevig groen gemaakt. Dat kan omdat we weinig ruimte maken in de openbare ruimte voor de auto (die staat binnen de bouwblokken), zodat er meer ruimte over blijft voor groen (en wandelen en spelen). Zo ontstaan kleinere en grotere groene kamers, waar de woonbuurten in worden gepast. Tenslotte onderzoeken we of ook achter, aan en op de woningen groen een prominente plek kan krijgen, in de vorm van collectieve tuinen, groene gevels en daken en daktuinen.

37. **Hoe worden concreet de vele hectare aaneengesloten groen die in Parkrijk en Pasgeld verdwijnen (en dus ook uit Rijswijk) gecompenseerd? (het gaat met name om stukken waar voorheen geen bebouwing was, weiland, volkstuinten et cetera). / Hoe wordt door de gemeente groenverlies gecompenseerd, in lijn met de groenvisie?**

Hieronder ziet u een luchtfoto uit 2007 waarop u zowel het groen als de bebouwing in het gebied kunt zien.

De luchtfoto laat zien dat:

- Heel Sion bijna volledig met kassen bebouwd was;
- Parkrijk naar inschatting voor 60-70% bebouwd of als bedrijfsterrein in gebruik was. Het resterende oppervlak was als weiland in gebruik en voor volkstuincomplex Tot Ons Genoegen.
- Pasgeld-West voor circa 30-40% met kassen was bebouwd, de rest was als weiland in gebruik. Tevens bevindt zich daar de locatie van De Schoffel.
- Pasgeld-Oost bestaat in 2007 met name uit weiland (tot voor 2000 stonden ook daar glasopstanden) en gebouwen van TNO (buiten het hek).

Qua huidige inrichting en bestemming:

Het nu geldende bestemmingsplan Sion 't Haantje wordt begrensd door de Noordhoornsewetering, de gemeentegrens met Delft, de Lange Kleiweg en de A4 . In dit

bestemmingsplan is opgenomen hoeveel woningen er kunnen komen, hoeveel groen en blauw(water) kan/moet worden gerealiseerd etc. De volkstuincomplexen De Schoffel en de Volle Grond zijn opnieuw tot groen bestemd.

Voor alle uitgevoerde of uit te voeren plannen geldt dat ze moeten voldoen aan de geldende wet- en regelgeving.

Diverse opmerkingen (geen antwoord)

38. Fijn dat de bosloper is bedacht!
39. Ik vond deze groene presentatie heel goed en duidelijk! Hopelijk ziet het er straks ook zo groen uit.
40. De wijk naar GroenRijk is een en al steen. Dat is echt mijn nachtmerriewijk.
41. Het hele idee van bouwen in Pasgeld-West maakt me vaak sip. Ik zou het waarderen als onze kinderen ook nog in een braakliggend veld kunnen rennen. Dat gun je toch alle kinderen.
42. In RijswijkBuiten werkt sinds 2018 autoluw al niet, waarom zou dat hier wel werken? Bewoners daar hebben brandbrieven daarover aan de gemeente gestuurd.
43. Op 16 maart 2022 zijn er nieuwe gemeenteraadsverkiezingen. Ik zou de discussie rond Pasgeld-Oost gezien de impact op de komende jaren en omgeving bij de volgende gemeenteraad met nieuwe leden (partijen) en meningen op hun agenda willen zetten.
44. Goed idee van knip in de Kleiweg, ik ben fan.
45. Lijkt me inderdaad goed om een groene buffer te maken tussen de Van Hardenbroeklaan en Pasgeld-Oost. Met natuurspeeltuin.
46. Als je de groene banden langs de huidige bebouwing laat lopen, zijn de huidige bewoners direct blij toch?